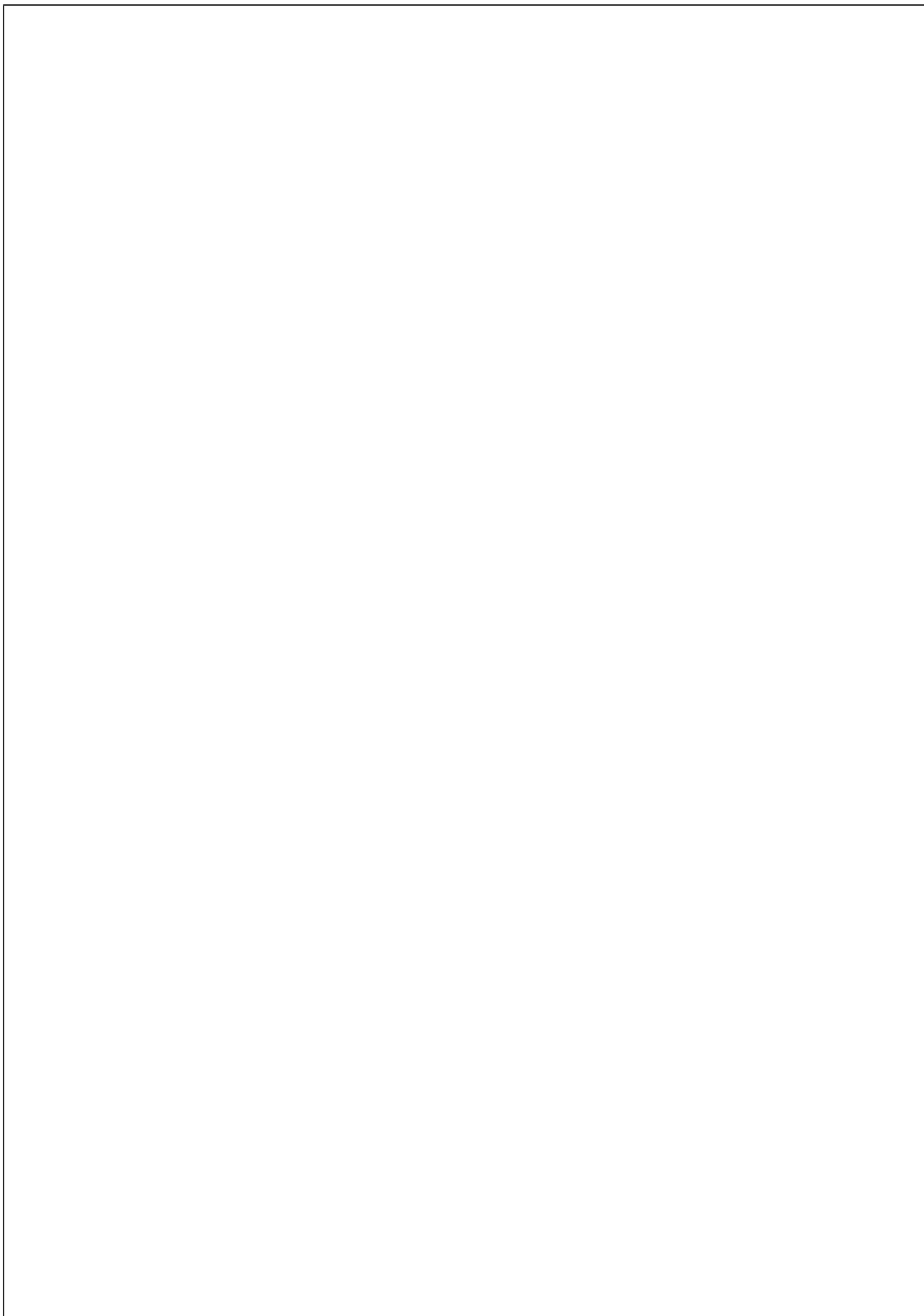

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/214719,Nowe-fakty-w-sprawie-zbrodni-lubinskiej.html>
27.02.2026, 19:09

Nowe fakty w sprawie zbrodni lubińskiej

Prokurator IPN zdecydował o przedstawieniu 9 byłym funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej zarzutów udziału w pobiciach, przy użyciu broni palnej, osób biorących udział w pokojowej manifestacji w Lubinie 31 sierpnia 1982 roku. Nowe informacje dotyczące śledztwa przedstawiliśmy 4 marca 2025 roku, podczas konferencji prasowej.

04.03.2025

[Archiwum Zbrodni](#) [Śledztwo](#) [Zbrodnie komunistyczne](#)

W spotkaniu z mediami w Lubinie wzięli udział: dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, prokurator Andrzej Pozorski, dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zastępca prokuratora generalnego oraz Mirosław Młodecki, wiceprezes zarządu Stowarzyszenia Opozycji Antykomunistycznej Zagłębia Miedziowego w Lubinie.

Andrzej Pozorski, szef pionu śledczego IPN, poinformował, że prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu zdecydował o przedstawieniu 9 byłym funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej zarzutów udziału w pobiciach, przy użyciu broni palnej, osób biorących udział w dniu 31 sierpnia 1982 roku w pokojowej manifestacji mieszkańców Lubina, związanej z rocznicą Porozumień Sierpniowych. Przesłanki będące przedmiotem zarzutów stawianych w tej sprawie byłym funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej są zagrożone karą do 8 lat pozbawienia wolności.

- Chodzi nie tylko o to, aby skazać tych, którzy wydawali rozkazy, ale należy także - w imię fundamentalnie pojętej sprawiedliwości - ustalić tych, którzy zbrodnicze rozkazy wykonywali i są odpowiedzialni za śmierć manifestujących w imię własnej wolności i w imię wolności naszej, dzisiejszej

- podkreślił dr hab. Karol Polejowski.

W konferencji prasowej wziął udział Mirosław Młodecki, uczestnik manifestacji w Lubinie, działacz opozycji antykomunistycznej Zagłębia Miedziowego. Ze wzruszeniem podziękował Instytutowi Pamięci Narodowej i prokuratorom IPN za prowadzone śledztwo i działania zmierzające do wskazania winnych zbrodni lubińskiej.

31 sierpnia 1982 roku na Placu Wolności w Lubinie doszło do manifestacji mieszkańców związanej z rocznicą Porozumień Sierpniowych. Mimo pokojowego charakteru manifestacji, gdy dobiegała ona końca, funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej brutalnie zaatakowali jej uczestników, używając między innymi broni palnej, chemicznych środków obezwładniających, granatów hukowych i pałek szturmowych. W następstwie tych działań śmierć poniosło trzech uczestników demonstracji: Andrzej Trajkowski (32 lata; osierocił czworo dzieci), Mieczysław Poźniak (25 lat; kawaler), 5 września w szpitalu zmarł Michał Adamowicz (28 lat; osierocił dwoje dzieci), trafiony pociskiem w głowę. Kilkunastu innych zostało poważnie rannych. Milicjanci strzelali z pistoletów maszynowych w stronę bezbronných uciekających ludzi, ostrzeliwali klatki schodowe i piwnice budynków, w których schronili się demonstranci, wrzucali granaty łzawiące i hukowe przez otwarte okna do pomieszczeń przypadkowych mieszkań.

Jak poinformował Andrzej Pozorski milicjanci dwóch plutonów ZOMO z Legnicy - a była to tylko część ze 197 funkcjonariuszy MO biorących udział w działaniach przeciwko demonstrantom - użyli tego dnia blisko 1000 sztuk amunicji ostrej kal. 7,62, a strzały w kierunku mieszkańców Lubina oddawane były z dalszych odległości, sięgających 100 metrów, zaś w jednym przypadku 500 metrów. Dane te obrazują skalę eskalacji i bezprawny charakter tzw. działań rozpraszających podjętych przez formacje milicyjne wobec mieszkańców Lubina.

W dotychczasowym śledztwie zgromadzono obszerny materiał dowodowy, zawarty w 54 tomach jego akt głównych. W toku prowadzonego w tej sprawie postępowania przeprowadzono szereg kwerend archiwalnych, w tym w Archiwach Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Archiwum Państwowym w Legnicy, Bibliotece Ossolineum we Wrocławiu, Bibliotece Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu i Bibliotece Narodowej w Warszawie, co pozwoliło na zgromadzenie licznych dokumentów związanych z przedmiotem śledztwa. Przesłuchano w charakterze świadków blisko 800 osób, zabezpieczono i zbadano dokumentację medyczną odnoszącą się do obrażeń doznanych przez pokrzywdzonych, przesłuchano ekspertów z zakresu badania broni palnej i mechanoskopii.

Postawienie zarzutów byłym funkcjonariuszom MO jest jednym z etapów tego śledztwa i w żadnej mierze nie stanowi, że postępowanie karne w tej sprawie będzie zmierzało ku zakończeniu. Wręcz przeciwnie, w tej sprawie nie można wykluczyć dalszych działań prokuratora.

Śledztwo w sprawie masakry lubińskiej prokuratorzy IPN podjęli na nowo w ramach przedsięwzięcia „Archiwum Zbrodni”, które polega na przeprowadzaniu analizy akt śledstw zakończonych kilka, czy kilkanaście lat temu o przestępstwa popełnione w okresie obowiązywania w Polsce stanu wojennego, pod kątem nowych możliwości dowodowych w tych sprawach, mogących prowadzić do wykrycia i pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sprawców bezprawnych czynów.

Podczas konferencji w Lubinie przedstawiciele IPN zapewnili, że projekt „Archiwum Zbrodni” będzie kontynuowany, wkrótce pion śledczy IPN będzie mógł poinformować o kolejnych ustaleniach związanych z innymi miejscami zbrodni dokonywanych w okresie komunistycznym.

Obejrzyj zapis konferencji na kanale IPNtv

[Komunikat Instytutu Pamięci Narodowej w sprawie nowych faktów w śledztwie dotyczącym zbrodni lubińskiej](#)

Preludium zbrodni

W drugą rocznicę podpisania porozumień gdańskich, 31 sierpnia 1982 r., w Lubinie - podobnie jak w ponad 60 polskich miastach - odbyła się demonstracja pod hasłami: „Znieść stan wojenny”, „Uwolnić Lecha”, „Solidarność walczy”, „Wolność dla uwięzionych”. Wydarzenie to przeszło do historii jako zbrodnia lubińska, ponieważ Milicja otworzyła ogień do pokojowo protestujących.

Tego dnia NSZZ „Solidarność” zorganizowała w całej Polsce manifestacje, które miały mieć charakter pokojowy. Uczestników zachęcano do przyniesienia kwiatów, by ułożyć z nich krzyż - symbol sprzeciwu wobec represji. Jednak rządząca od 13 grudnia 1981 r. Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego upoważniła Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do użycia broni w trakcie tłumienia protestów. Takie rozkazy wydał również płk Bogdan Garus, zastępca komendanta

wojewódzkiego MO w Legnicy.

Atak milicji

W Lubinie „ładu i porządku” miało bronić 218 funkcjonariuszy (71 milicjantów mundurowych, 20 w cywilu, 6 z Służby Ruchu Drogowego, 34 z ORMO oraz 33 funkcjonariuszy ROMO). Milicjanci otrzymali broń palną, głównie pistolety maszynowe Rak oraz dwa kbk-AK. Każdemu wydano po 90 sztuk amunicji.

31 sierpnia 1982 r. w Lubinie manifestację zaplanowano na godzinę 15.30 na pl. Wolności (dziś Rynek). O godzinie 15.00 zgromadziło się tam ok. 2000 osób.

Po ułożeniu krzyża z kwiatów, przemówieniu Stanisława Śniega, współorganizatora demonstracji, odśpiewaniu hymnu, „Roty” i „Boże coś Polskę” organizatorzy stwierdzili, iż cel manifestacji został osiągnięty, zakończyli ją i wezwali ludzi do rozejścia się do domów.

Wtedy nastąpił atak Milicji z użyciem petard, gazów łzawiących i ostrej amunicji. Przy ul. Kopernika od śmiertelnych postrzałów zginęli: Andrzej Trajkowski (32 lata; osierocił czworo dzieci), Mieczysław Poźniak (25 lat; kawaler), a 5 września w szpitalu zmarł Michał Adamowicz (28 lat; osierocił dwoje dzieci), trafiony pociskiem w głowę. Kolejnych jedenaście osób zostało rannych: zostali postrzeleni albo trafieni granatami z gazem łzawiącym.

Zacieranie śladów

Po demonstracji władze natychmiast przystąpiły do zacierania śladów. Funkcjonariuszom wydano polecenie, aby nie przyznawali się do używania broni z amunicją bojową, miasto uprzątnięto z łusek i pocisków.

Od 2 września 1982 r. przystąpiono do usuwania z budynków śladów po kulach (tynkowano dziury), wymieniano przestrzelone bądź wybite szyby w oknach i witrynach i znaki drogowe. Na polecenie ministra spraw wewnętrznych gen. Czesława Kiszcza prokuratura zwróciła przejęte sztuki broni, z której strzelano. Badanie kilku sztuk broni wykonano dopiero w grudniu 1982 r., a następnie, w celu usunięcia dowodów, sprzedano wszystkie karabiny do Algierii.

Komunistyczne śledztwo

Wydarzeniami w Lubinie jeszcze w 1982 r. zajęła się Wojskowa Prokuratura Garnizonowa we Wrocławiu, a śledztwem kierował prokurator Milan Senk. W kwietniu 1983 r. Prokuratura Śląskiego Okręgu Wojskowego wydała komunikat o umorzeniu śledztwa w tej sprawie.

Po 1989 roku

Po 1989 r. sprawą zbrodni lubińskiej zajęła się Sejmowa Komisja Nadzwyczajna do Zbadania Działalności MSW – tzw. komisja Rokity, która w swym raporcie uznała oficerów funkcyjnych MO za winnych dopuszczenia do wyposażenia oddziałów MO w broń palną i ostrą amunicję oraz stwierdziła, że funkcjonariusze MO mogli odmówić używania ostrej amunicji. Wskazano także krąg potencjalnych sprawców.

W 1991 r. Prokuratura Wojewódzka w Legnicy wznowiła śledztwo i w 1992 r. do Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu skierowano akt oskarżenia przeciwko siedmiu funkcjonariuszom: Bogdanowi Garusowi – z-cy komendanta KWMO w Legnicy, Janowi Majowi – z-cy komendanta

KMMO w Lubinie, Tadeuszowi Jarockiemu – dowódcy oddziału ZOMO w Legnicy, Markowi Ochockiemu, Franciszkowi Górale, Bolesławowi Dyce i Krzysztofowi Cependzie. Zostali oni oskarżeni o kierowanie zbrodnią, a w dwóch przypadkach – także o bezpośrednie strzelanie do demonstrantów.

14 lipca 1995 r. Sąd Wojewódzki we Wrocławiu uniewinnił B. Garusa, a pozostałych oskarżonych uznał winnymi nieumyślnego spowodowania śmierci oraz umorzył sprawę z powodu przedawnienia. Rok później Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił ten wyrok i skierował sprawę do ponownego rozpatrzenia. 2 lipca 1998 r. Sąd Wojewódzki we Wrocławiu uznał, że oskarżeni wyczerpali znamiona przestępstw, równocześnie na podstawie amnestii z lipca 1984 r. umorzył wobec nich postępowanie. W tym samym roku Sąd Apelacyjny z powodów błędów proceduralnych unieważnił to orzeczenie.

W 1999 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że sprawcy przestępstw nieściganych w latach 1944–1989 z przyczyn politycznych nie podlegali amnestii i abolicji. Proces rozpoczął się więc po raz trzeci, a 24 czerwca 2003 r. zapadł kolejny wyrok – Bogdan Garus i Jan Maj zostali skazani na karę 2,5 roku więzienia (dzięki amnestii z 1989 r. wyrok zmniejszono do 15 miesięcy).

Śledztwo IPN

5 września 2006 r. prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu zainicjował postępowanie w sprawie ustalenia bezpośrednich sprawców zabójstw trzech uczestników manifestacji z 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie i spowodowania poważnych obrażeń ciała u kilkunastu innych.

W toku tego śledztwa przesłuchano w charakterze świadków blisko 200 osób, przeprowadzono kwerendy archiwalne, zbadano dokumentację medyczną, przesłuchano ekspertów z zakresu badania broni palnej i mechanoskopii. Czynności te nie doprowadziły jednak do wykrycia sprawców przestępstw będących przedmiotem postępowania, stąd śledztwo to zostało umorzone (15 września 2011 r.).

29 sierpnia 2022 r., w przeddzień 40. rocznicy zbrodni lubińskiej, prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki poinformował o wznowieniu śledztwa w tej sprawie w ramach projektu „Archiwum Zbrodni”.

Śledztwo podjęto, gdyż wystąpiły nowe możliwości dowodowe w tej sprawie. Swoim zakresem objęło ono także kwestie związane z zacieraniem śladów przestępstw w celu uwolnienia od odpowiedzialności karnej ich sprawców.

Więcej:

- [Wznawiamy śledztwo dotyczące zbrodni lubińskiej – konferencja prasowa prezesa Instytutu Pamięci Narodowej](#)
- [„Nierozliczone zbrodnie” – dodatek historyczny do „Gazety Polskiej Codziennie” \(13 grudnia 2022\)](#)
- [Dokumentacja zbrodni lubińskiej w Archiwum IPN we Wrocławiu](#)
- [Łukasz Sołtysik, *Polowanie na ludzi. Zbrodnia lubińska 31 sierpnia 1982 roku*](#)
- [J. Dardzińska, *Zbrodnia lubińska 1982 r. w dokumentach Oddziałowego Archiwum IPN we Wrocławiu, Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej, Tom 12 \(2019\)*](#)

#archiwumzbrodni

Do tej pory w ramach projektu #archiwumzbrodni informowano o następujących działaniach:

- W związku z [obchodami 40. rocznicy „krwawej soboty” w Kwidzynie](#) (pacyfikacja internowanych w tamtejszym ośrodku odosobnienia - 14 sierpnia 2022
- [Czekając na prawdę - konferencja prasowa prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego i prokuratora Andrzeja Pozorskiego](#) w związku z podjęciem na nowo śledztwa w sprawie śmierci Piotra Majchrzaka - 20 września 2022
- W związku z [podjęciem na nowo śledztwa w sprawie pobicia Wojciecha Cieślewicza](#) poinformowano o wznowieniu śledztwa, przedstawiono historię działalności i śmierci dziennikarza „Głosu Wielkopolskiego” - 16 marca 2023
- [Śledztwo w sprawie pobicia osób internowanych w Ośrodku Odosobnienia w Kwidzynie- Konferencja prasowa](#) - 13 czerwca 2023

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Lubin

Centrala

Śledztwo, Zbrodnie komunistyczne

Konferencja prasowa

Powiązane wiadomości

Zbrodnia lubińska: akt oskarżenia przeciwko byłym funkcjonariuszom MO